

Załącznik do Uchwały Nr.....

Rady Gminy Osielsko

z dnia 16 grudnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026-2029**

Spis treści

<u>I.Wprowadzenie</u>	3
<u>II.Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – podsumowanie</u>	5
<u>Analiza Swot</u>	10
<u>III.Partnerzy programu – opis współpracy</u>	14
<u>IV.Cel główny programu</u>	16
<u>V.Cele szczegółowe programu</u>	16
<u>VI.Zadania programu</u>	17
<u>VII.Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania</u> <u>Problemów Alkoholowych</u>	24
<u>VIII.Harmonogram i realizatorzy (2026–2029)</u>	24
<u>IX. Monitoring i ewaluacja</u>	31
<u>X. Źródła finansowania</u>	31
<u>XI. Postanowienia końcowe</u>	32
<u>XII. Zakończenie i przewidywane efekty realizacji programu</u>	32

I. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029 stanowi dokument strategiczny, określający kierunki polityki gminy Osielsko w obszarze zdrowia publicznego, przeciwdziałania uzależnieniom, wspierania rodzin, ochrony dzieci i młodzieży oraz wzmacniania lokalnych zasobów społecznych. Program ten opiera się na diagnozie oraz analizie doświadczeń z realizacji wcześniejszych edycji programu. Ujęte w nim działania odpowiadają na aktualne potrzeby mieszkańców i uwzględniają zmiany społeczne, kulturowe oraz technologiczne, wpływające na funkcjonowanie społeczności lokalnej.

W ostatnich latach obserwuje się wyraźny wzrost problemów emocjonalnych i behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, przejawiających się między innymi obniżoną odpornością psychiczną, trudnościami w regulacji emocji, zachowaniami impulsywnymi, agresją czy wycofaniem. Młodzi ludzie sygnalizują rosnący poziom stresu szkolnego, presji rówieśniczej i przeciążenia informacyjnego. Coraz częściej pojawiają się również zachowania ryzykowne, eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi oraz sięganie po alkohol w coraz młodszych wiekach. Niezmiennie istotnym czynnikiem wpływającym na kondycję psychiczną dzieci i młodzieży pozostaje środowisko rodzinne – jego stabilność, zdolność do rozwiązywania konfliktów, komunikacja oraz poziom wsparcia emocjonalnego.

Zmienia się także charakter uzależnień. Oprócz tradycyjnych substancji psychoaktywnych coraz większe znaczenie zyskują uzależnienia behawioralne – od Internetu, gier cyfrowych, mediów społecznościowych, zakupów czy zachowań kompulsywnych. Dynamiczny rozwój technologii, łatwy dostęp do treści cyfrowych oraz wzmocnienia natychmiastowe sprzyjają nadużywaniu urządzeń elektronicznych, wydłużeniu czasu ekranowego i zaburzeniom koncentracji. Z tego względu gminne działania muszą obejmować zarówno profilaktykę uzależnień od substancji jak i działania uwzględniające rosnące zagrożenia związane z zachowaniami kompulsywnymi i nadmiernym korzystaniem z nowych technologii.

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków mają wielowymiarowy charakter. Dotyczą zdrowia fizycznego i psychicznego, relacji rodzinnych, bezpieczeństwa publicznego oraz jakości życia społecznego. Nadużywanie substancji sprzyja przemocy domowej, zaburzeniom więzi rodzinnych, bezrobociu, ubóstwu oraz marginalizacji społecznej. Pociąga także za sobą znaczne koszty ekonomiczne, obejmujące leczenie, interwencje służb, działania pomocy społecznej, koszty wymiaru sprawiedliwości oraz straty w wydajności pracy¹.

Gmina, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, realizuje szereg zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom, wspieraniem rodzin oraz ochroną zdrowia publicznego. Działania podejmowane są w oparciu o następujące akty prawne:

- art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Zadania wynikające z art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi obejmują w szczególności:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,

¹ Zadania gminy w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Wybrane zagadnienia prawne, red. dr P. Kuczkowski, dr A. Misiejko, dr M. Szalewska, Wydział Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Poznań 2025 r.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, wymienionych w art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, obejmujących:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego;
6. W Gminnym Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami;
7. W szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach, prowadzone w zakresie działalności.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029 uwzględnia również ścisłą współpracę ze służbami odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie przemocy domowej, zgodnie z zapisami art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, co obejmuje m.in. działania ostonowe, interwencyjne oraz systemowe skierowane do rodzin doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc.

Program obejmuje szeroki zakres działań profilaktycznych, terapeutycznych, edukacyjnych, środowiskowych i interwencyjnych, skierowanych do dzieci, młodzieży, dorosłych, rodzin oraz seniorów. Uwzględnia także aktywności wzmacniające kompetencje społeczne, rozwijające pasje, przeciwdziałające izolacji i budujące więzi społeczne. Realizacja Programu opiera się na współpracy wielu podmiotów, w tym gminnych jednostek organizacyjnych, szkół, Policji, służby zdrowia, organizacji pozarządowych, instytucji kultury, klubów sportowych oraz grup samopomocowych.

Celem nadrzędnym Programu jest zmniejszanie szkód wynikających z używania substancji psychoaktywnych i zachowań ryzykownych, wzmacnianie czynników chroniących, wspieranie rodzin oraz budowanie zdrowego, bezpiecznego środowiska lokalnego, które sprzyja rozwojowi i dobremu samopoczuciu wszystkich mieszkańców gminy Osielsko.

Program jest realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku

II. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – podsumowanie

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Osielsko, przeprowadzona w okresie czerwiec – październik 2025 r., objęła analizę danych ze szkół, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego oraz lokalnych organizacji i instytucji, a także wyniki badań ankietowych skierowanych do mieszkańców i rodziców. W badaniach wzięło udział łącznie 336 osób, w tym 142 mieszkańców gminy oraz 194 rodziców uczniów uczęszczających do szkół na terenie Osielska. W grupie dorosłych mieszkańców 73 % stanowiły kobiety, natomiast wśród rodziców 83 % respondentów to kobiety. Analizę uzupełniły również obserwacje i opinie całej kadry pedagogicznej szkół podstawowych, pracowników instytucji oraz specjalistów pracujących z dziećmi, młodzieżą i rodzinami.

Gmina Osielsko, licząca 15 978 mieszkańców, charakteryzuje się jednym z najszybszych tempem wzrostu populacji w powiecie bydgoskim. W ciągu ostatnich lat do gminy wprowadziło się wielu nowych mieszkańców (głównie rodzin z dziećmi), co wpływa zarówno na rozwój społeczny, jak i na skalę i strukturę lokalnych problemów.

Wyniki badań mieszkańców

- W opinii mieszkańców Gminy Osielsko najistotniejszymi problemami społecznymi są: uzależnienie od alkoholu (78 %), uzależnienia behawioralne (75 %) oraz cyberprzemoc (70 %).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: nikotynizm (86 %), sieciologizm (86 %) oraz alkoholizm (71 %).
- Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Osielsko 28 % z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy w rodzinie, a 32 % ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Osielsko odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim stopniu ryzyka – większość badanych z

rozważa spożywa alkohol – najczęściej kilka razy w roku (36 %) oraz kilka razy w miesiącu (23 %), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 42 %, 3-4 porcje: 16 %).

- 30 % badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 67 % jest tych miejsc za dużo.
- 80 % respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 49 % badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Osielsko jest zauważalnym nałogiem – 76 % z badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 24 % badanych pali okazynie oraz regularnie papierosy lub e-papierosy.
- 77 % z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 23 % wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Osielsko, jest nie rozpowszechnionym zjawiskiem - 92 % respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.
- Blisko połowa respondentów (49 %) nie ma tendencji do "zajadania" stresów i trudnych emocji, podczas gdy 25 % przyznaje się do takiego zachowania. Co więcej, aż 65 % badanych nie ma problemów z kontrolowaniem swoich zachowań jedzeniowych, co oznacza, że 35 % doświadcza trudności w tym obszarze. Wyniki te sugerują, że problemy związane z niekontrolowanym jedzeniem w reakcji na stres dotyczą mniejszości z badanych.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań 89 % mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: organizacji warsztatów profilaktycznych dla uczniów (32 %), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (25 %), wsparcia psychologicznego dla rodzin (23 %), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (13 %) oraz pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji (4 %).

Wyniki badań dzieci i młodzieży

- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Osielsko jest obecne. 1 % uczniów klas 4-6 oraz 13 % uczniów klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.
- Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 2 % uczniów klas 4-6 oraz 19 % starszych uczniów. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego

z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

- Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest obecny wśród uczniów szkół Gminy Osielsko. 4 % z ankietowanych uczniów klas SP 4-6 oraz 6 % uczniów klas 7-8 zadeklarowało, że przyjmowali kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze. Ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.
- Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. Aż 5 % uczniów klas SP 4-6 oraz 22 % SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej 9 % uczniów z młodszej oraz 36 % starszej grupy deklaruje, że pije napoje energetyczne
- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie młodszych klas szkół podstawowych Gminy Osielsko najczęściej spędzają przed komputerem do 2 godzin dziennie – 32 %, a uczniowie starsi wskazują, że poświęcają na to m.in. do 2 godzin dziennie (22 %). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączyć w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- Wnikliwie należy ocenić skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, ponieważ internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 12 % młodszych oraz 37 % starszych uczniów. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemu przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączyć trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.
- Uczniowie w Gminie Osielsko deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- Uczniowie przyznają, że doświadczają agresji słownej. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do

wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.

Wyniki badań nauczycieli

W badaniu wzięło udział 40 nauczycieli szkół podstawowych Gminy Osielsko.

- Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (93 %), hejt (80 %) oraz cyberprzemoc (73 %) i agresja między uczniami (76 %).
- Nauczyciele w 75 % przyznali, że w ich środowisku szkolnym nie miały miejsca incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu oraz w 93 % nie miały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem narkotyków lub dopalaczy.
- 93 % pedagogów szkół wskazuje, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu. 95 % nauczycieli uważa, iż uczniowie są świadomi szkodliwości narkotyków i dopalaczy, oraz innych środków psychoaktywnych.
- W kwestii zagrożeń jakie może powodować alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne nauczyciele wskazywali kolejno na: 90 % agresję i przemoc, 88 % uzależnienia, 63 % wzrost przestępczości a 48 % na wcześniejsze kończenie edukacji przez młode uzależnione osoby.
- 100 % nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. 100 % nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.
- W opinii badanych tej grupy: relacje wśród uczniów są pozytywne (90 %), uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego (77 %), angażują się w życie szkoły (80 %), starają się pomóc, kiedy rówieśnik ma kłopot (75 %).
- 98 % nauczycieli jednogłośnie potwierdza, że w ich środowisku szkolnym podejmowane są działania profilaktyczne dotyczące uzależnień.

Wyniki badań rodziców

- Według ankietowanych rodziców najpoważniejszymi zagrożeniami w środowisku szkolnym są: agresja w przestrzeni internetowej (99 %), agresja pomiędzy uczniami (97 %) oraz uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu (97 %).
- Rodzice bardzo pozytywnie oceniają klimat społeczny panujący w szkołach – 80 % z nich uważa, że relacje między uczniami są przyjazne, a 89 % twierdzi, że ich dzieci czują się w szkole bezpiecznie. Wysokie wyniki w tym zakresie potwierdzają dobrą jakość opieki wychowawczej i sprzyjającą atmosferę w środowisku szkolnym.
- 98 % rodziców zapewnia, że ich dziecko nie miało kontaktu z alkoholem ani innymi środkami odurzającymi, a 98 % potwierdza, że ich dzieci nie palą papierosów. 58 % rodziców deklaruje, że w otoczeniu dziecka nie występują osoby uzależnione.

- 85 % rodziców deklaruje, że potrafiłoby rozpoznać objawy zażycia narkotyków, natomiast 63 % zna instytucje wspierające osoby uzależnione, co wskazuje na dość wysoką świadomość w zakresie profilaktyki uzależnień.
- 59 % badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie doświadczyło przemocy, natomiast 25 % przyznało, że taka sytuacja miała miejsce – najczęściej ze strony rówieśników. 48 % respondentów wie, gdzie szukać pomocy w przypadku przemocy domowej, jednak 52 % wymaga w tym zakresie dalszej edukacji i wsparcia informacyjnego.
- 25 % rodziców potwierdziło, że ich dziecko doświadczyło hejtu lub agresji w Internecie, a 22 % nie ma wiedzy na ten temat, co może świadczyć o niedostatecznej komunikacji w obszarze aktywności cyfrowej dziecka.
- 86 % rodziców twierdzi, że ich dzieci nie dokonują zakupów online bez wiedzy dorosłych. Jednocześnie 66 % rodziców zauważa, że dzieci mają trudności z ograniczeniem czasu spędzanego przed ekranem, co wskazuje na rosnące wyzwanie w zakresie higieny cyfrowej.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rośnie liczba procedur Niebieskiej Karty,
- pojawiają się konflikty rodzic–dziecko związane z narastającymi problemami emocjonalnymi młodzieży,
- pogarszają się relacje w rodzinach przeciążonych pracą,
- występują przypadki przemocy psychicznej, ekonomicznej i emocjonalnej.

Szkoły sygnalizują:

- trudności wychowawcze,
- zaniedbanie emocjonalne,
- obniżone kompetencje wychowawcze rodziców,
- osłabienie więzi rodzinnych w rodzinach.

Dane z GOPS i Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego

- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej spadła w 2024 roku (w stosunku do lat poprzednich).
- Coraz więcej osób potrzebuje wsparcia z powodu długotrwałych chorób i problemów zdrowotnych.
- Wzrasta zapotrzebowanie na konsultacje psychologiczne i prawne.
- Pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży utrzymuje się na wysokim poziomie.
- Liczba osób z problemem nadużywania substancji jest zmienna i wymaga ciągłego monitoringu.
- Rozszerzanie działań RPK i rozwój kadry zwiększają skuteczność lokalnego systemu wsparcia.

Dane GKRPA

- Zmniejszająca się liczba posiedzeń oraz spadek liczby opiniowanych lokalizacji sprzedaży alkoholu wskazują na stabilizowanie się obszaru formalnych procedur i bardziej ukierunkowaną pracę Komisji.
- Struktura zgłaszanych problemów zmienia się, co przejawia się m.in. mniejszą liczbą rozmów motywujących z osobami używającymi substancji, przy jednoczesnym utrzymaniu potrzeb rodzin oraz wzroście przypadków wymagających opinii biegłych.

- Działania kontrolne Komisji stają się stałym elementem jej pracy, a ich systematyczność świadczy o rosnącym nacisku na monitorowanie dostępności alkoholu i reagowanie na nieprawidłowości.
- Członkowie Komisji konsekwentnie rozwijają kompetencje, zwłaszcza w obszarze przemocy domowej, dialogu motywującego i procedury Niebieskiej Karty, co wzmacnia profesjonalny charakter podejmowanych działań.

Podsumowanie diagnozy — kluczowe wnioski

Diagnoza ukazuje gminę Osielsko jako dynamicznie rozwijającą się społeczność, w której:

- W gminie obserwuje się dynamiczny wzrost liczby mieszkańców, co zwiększa obciążenie szkół, służb społecznych i instytucji wsparcia.
- Narastają trudności emocjonalne i psychiczne dzieci oraz młodzieży, co staje się jednym z głównych wyzwań dla systemu lokalnego.
- Odnotowuje się wzrost zachowań ryzykownych, w tym wczesnych inicjacji alkoholowych, nikotynowych i kontaktów z substancjami psychoaktywnymi.
- Uczniowie mają łatwy dostęp do alkoholu, papierosów i napojów energetycznych, pomimo obowiązujących ograniczeń sprzedaży.
- Uzależnienia behawioralne (Internet, gry komputerowe, hazard online, sieciorholizm) występują coraz częściej i ich skala dorównuje uzależnieniom substancjalnym.
- Zauważalne jest nadmierne korzystanie z technologii oraz trudności w ograniczeniu czasu ekranowego przez dzieci i młodzież.
- W środowisku szkolnym występują agresja rówieśnicza, hejt i cyberprzemoc, które wymagają systemowych działań profilaktycznych.
- Przemoc domowa dotyczy głównie form psychicznych i emocjonalnych, często związanych z przeciążeniem rodziców obowiązkami i stresem.
- Rodzice często przeceniają swoją wiedzę o funkcjonowaniu dzieci, zwłaszcza w obszarze Internetu i doświadczeń rówieśniczych.
- Szkoły sygnalizują trudności wychowawcze oraz zaniedbanie emocjonalne u części uczniów.
- Nauczyciele zauważają rosnące potrzeby wsparcia psychologicznego i profilaktycznego w obszarze uzależnień i higieny cyfrowej.
- Instytucje (GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA) odnotowują zwiększoną liczbę interwencji związanych z uzależnieniami, przemocą i kryzysami rodzinnymi.
- Mieszkańcy wskazują na wysoką dostępność alkoholu oraz na częste trudności w identyfikacji miejsc, gdzie można szukać pomocy w przypadku uzależnień.
- Gmina posiada duży potencjał profilaktyczny, który wymaga wzmocnienia, rozwoju zasobów specjalistycznych i lepszej koordynacji działań instytucji.

Analiza SWOT

Mocne strony

1. Rozbudowana infrastruktura społeczna i edukacyjna

- Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć szkół i przedszkoli, stale zwiększającą liczbę uczniów, co umożliwia prowadzenie szerokich działań profilaktycznych.

- Placówki oświatowe dysponują psychologami i pedagogami, a w ostatnich latach zwiększono liczbę godzin przeznaczonych na pomoc psychologiczno-pedagogiczną.
- Funkcjonują świetlice środowiskowe, instytucje kultury oraz kluby sportowe.

2. Silna i sprawna współpraca instytucji lokalnych

- Efektywna współpraca GOPS, szkół, Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i PCPR. Bogata oferta
- Rodzinny Punkt Konsultacyjny zapewnia mieszkańcom bezpłatne konsultacje u specjalistów z różnych dziedzin: psychologii, terapii i prawa.
- Instytucje wymieniają się informacjami, co zwiększa skuteczność interwencji (np. Niebieskie Karty, interwencje szkolne).
- Coroczny wzrost kompetencji specjalistów dzięki systematycznym szkoleniom (Dialog Motywujący, RTZ, konferencje, programy rekomendowane), co wzmacnia potencjał lokalnej pomocy

3. Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych i sportowych

- Liczne kluby sportowe i boiska przyczyniają się do wysokiej aktywności dzieci i młodzieży.
- Osielsko ma charakter „gminy aktywnych mieszkańców”, co stanowi mocny czynnik chroniący przed zachowaniami ryzykownymi.

4. Wysoki poziom świadomości mieszkańców

- Rodzice, szczególnie nowi mieszkańcy (migrujący z Bydgoszczy), wykazują dużą gotowość do korzystania z porad psychologicznych i różnych form wsparcia.
- Wzrost zainteresowania szkoleniami i warsztatami dla rodziców.

5. Doświadczenie w realizacji programów społecznych

- Gmina Osielsko realizuje liczne programy profilaktyczne, edukacyjne i środowiskowe.
- Dobre przygotowanie kadry do pracy wychowawczej i interwencyjnej.

6. Prężny rozwój gminy i dobre warunki ekonomiczne

- Wysoki poziom dochodów gminy pozwala na inwestowanie w profilaktykę i wsparcie mieszkańców.
- Duża aktywność społeczna i udział mieszkańców w wydarzeniach lokalnych.

Słabe strony

1. Dynamiczny wzrost populacji i szybka suburbanizacja

- Duża liczba nowych mieszkańców (migrujących z miasta) powoduje rozluźnienie więzi lokalnych i brak stabilnych sieci wsparcia rodzinnego.
- Nowoprzybyłe rodziny często nie mają tu bliskich — co zwiększa obciążenie psychiczne i wychowawcze rodziców.

2. Nasilające się problemy emocjonalne dzieci i młodzieży

- W diagnozie odnotowano wysokie wskaźniki:
 - objawów lękowych,
 - obniżonego nastroju,
 - drażliwości,
 - problemów z koncentracją i snem,
 - zachowań autoagresywnych.
 - wysoki odsetek uczniów, którzy znają miejsca umożliwiające zakup alkoholu lub narkotyków, co zwiększa ryzyko wczesnej.
- Pandemia pozostawiła trwałe konsekwencje w funkcjonowaniu szkolnym.

3. Niewystarczająca dostępność profesjonalnego wsparcia

- Braki psychologów i psychiatrów dziecięcych w rejonie.
- Długie terminy oczekiwania na terapię uzależnień dla młodzieży i dorosłych.

4. Problemy wychowawcze w rodzinach z gminy Osielsko

- W diagnozie wskazano wyraźnie:
 - konflikty rodzic–dziecko,
 - przeciążenie obowiązkami szkolnymi,
 - niskie kompetencje wychowawcze części rodziców,
 - brak konsekwencji rodziców jest przekonanych, że ich dziecko nie miało kontaktu z alkoholem, co może prowadzić do niedoszacowania pierwszych eksperymentów i opóźniać reakcję dorosłych).
 - wycofanie emocjonalne rodziców.
- Wzrost interwencji domowych związanych z emocjami młodzieży.

5. Narastające uzależnienia behawioralne

- Gmina o wysokim statusie ekonomicznym → dzieci mają szeroki dostęp do elektroniki.
- Wzrost problemów z:
 - nadużywaniem smartfonów,
 - gier online,
 - TikToka i mediów społecznościowych.
- Dzieci spędzają wolny czas indywidualnie, w domach — co sprzyja izolacji.

6. Łatwa dostępność używek

- Alkohol dostępny w prawie każdym sklepie.
- Wysoka atrakcyjność e-papierosów dla młodzieży (dane z diagnozy).
- Wczesna inicjacja alkoholowa w szkołach podstawowych (klasy 7–8).

7. Obciążenie szkół zadaniami wychowawczymi

- Szkoły z gminy Osielsko sygnalizują:
 - zbyt mało kadr specjalistycznych,
 - bardzo dużą liczbę uczniów wymagających wsparcia,
 - dużą liczbę trudnych rozmów z rodzicami,
 - potrzebę większej liczby zajęć socjoterapeutycznych.

Szanse

1. Wzrost znaczenia zdrowia psychicznego w politykach krajowych

- Coraz więcej działań systemowych wspiera profilaktykę, m.in.
 - programy edukacyjne,
 - kampanie społeczne,
 - środki na zwiększenie dostępności psychologów.

2. Dynamicznie rozwijające się instytucje lokalne

- Biblioteka, ośrodek kultury, kluby sportowe, świetlice mogą być przestrzenią działań profilaktycznych.
- Gmina posiada zaplecze do uruchamiania programów środowiskowych „blisko mieszkańców”.

3. Otwartość szkół i rodziców na współpracę

- Szkoły deklarują gotowość do wdrażania programów rekomendowanych.
- Rodzice chętnie uczestniczą w warsztatach, prelekcjach, webinarium.

4. Wzrost liczby lokalnych specjalistów współpracujących z gminą

- Psychoterapeuci, pedagodzy, trenerzy profilaktyki, mediatorzy rodzinni — dostępni na rynku lokalnym.

5. Rozwój środowiskowych form wsparcia

- **Możliwość tworzenia:**
 - programów rówieśniczych,
 - grup wsparcia,
 - klubów młodzieżowych.

- 6. Istnieje możliwość wykorzystania dostępnych narzędzi prawnych w celu stopniowego ograniczania dostępności alkoholu, np. poprzez zmniejszenie liczby punktów sprzedaży lub ustalenie zasad sprzedaży w godzinach nocnych.

Zagrożenia

1. Przyspieszający wzrost problemów psychicznych wśród młodzieży

- Zdiagnozowany w Osielsku wzrost depresji, zachowań autoagresywnych i zaburzeń lękowych wymaga natychmiastowej reakcji.
- Rosnąca liczba trudnych interwencji szkolnych.
- Rosnąca liczba nowych mieszkańców i szybkie tempo przyrostu demograficznego, mogące zwiększać anonimowość środowiska oraz utrudniać szybkie reagowanie na sytuacje kryzysowe

2. Zjawisko przemocy domowej występujące w części rodzin

- Zespół Interdyscyplinarny odnotowuje wzrost liczby procedur.
- W rodzinach z uzależnieniami dochodzi do zaniedbań i agresji.
- Wzrost liczby interwencji dotyczących przemocy domowej w latach 2022–2024 (78 → 163), co świadczy o rosnącej skali napięć w rodzinach i większa obciążenie lokalnych służb.

3. Utrudniony dostęp do specjalistów na rynku lokalnym

- Braki kadrowe mogą utrudniać prowadzenie działań.
- Kolejki w poradniach wydłużają czas reakcji.
- Utrudniony dostęp do psychiatrii dzieci i młodzieży w regionie, wydłużone terminy wizyt oraz niedostateczna liczba specjalistów, co opóźnia udzielanie pomocy i zwiększa ryzyko pogłębiania się kryzysów psychicznych. Brak lokalnej psychiatrii dziecięcej powoduje, że szkoły i instytucje gminne przejmują dużą część pierwszego kontaktu w sytuacjach kryzysowych

4. Rosnąca popularność substancji nowych generacji

- Liquidy o wysokiej zawartości nikotyny, e-papierosy, snus, jednorazówki — silnie obecne w środowisku młodzieżowym.
- Coraz większa normalizacja palenia wśród młodych.

5. Nasilanie się izolacji społecznej u dzieci

- Nadmierne korzystanie z technologii sprzyja:
 - wygaszaniu kontaktów bezpośrednich,
 - problemom emocjonalnym,
 - spadkowi aktywności fizycznej.

6. Zwiększające się napięcia społeczne i presja edukacyjna

- Przeciążenie szkoły i zwiększenie oczekiwań rodziców wywołuje u uczniów chroniczny stres.
- Zwiększa się liczba dzieci z objawami somatycznymi stresu (ból brzucha, głowy, napięcia).

7. Ryzyko przeciążenia instytucji lokalnych

- GOPS, szkoły, Policja i Zespół Interdyscyplinarny mają coraz więcej trudnych spraw.
- Liczba przypadków wymagających interwencji rośnie szybciej niż zasoby.
- Młodzież w badaniach sygnalizuje stosunkowo łatwy dostęp do alkoholu, co wymaga dalszego wzmacniania działań kontrolnych i profilaktycznych.
- Z badań dorosłych wynika, że liczba punktów sprzedaży alkoholu w gminie jest odbierana jako duża, co w ocenie mieszkańców może zwiększać atrakcyjność i dostępność tych produktów

Szczegółowa diagnoza stanowi Załącznik nr 1 do Programu.

III. Partnerzy programu – opis współpracy

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029 opiera się na współpracy wielu instytucji i środowisk lokalnych. Każdy z partnerów pełni określoną rolę w systemie wsparcia, a ich działania wzajemnie się uzupełniają. Dzięki temu działania profilaktyczne, interwencyjne i edukacyjne tworzą spójny, skuteczny system oddziaływania.

Współpracujące podmioty wspólnie rozpoznają potrzeby mieszkańców, reagują na sytuacje kryzysowe oraz realizują działania wspierające rodziny, dzieci, młodzież i osoby dorosłe. Taka szeroka sieć współpracy zapewnia kompleksowe wsparcie oraz szybkie reagowanie na problemy społeczne, emocjonalne i wychowawcze.

Partnerami Programu są:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku – realizator główny odpowiedzialny za koordynację, monitorowanie i ewaluację Programu.
2. Rodzinny Punkt Konsultacyjny – udziela specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej oraz interwencyjnej.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – prowadzi postępowania, motywuje do leczenia, kontroluje punkty sprzedaży alkoholu i prowadzi działania edukacyjne.
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej – współpracuje przy przypadkach przemocy, wymienia informacje i koordynuje działania wielu służb.
5. Szkoły i przedszkola z terenu gminy – kluczowi partnerzy w działaniach profilaktycznych, wychowawczych i edukacyjnych.
6. Policja – współpracuje przy interwencjach, działaniach prewencyjnych oraz edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.
7. Placówki ochrony zdrowia – wspierają procesy diagnostyczne i terapeutyczne, kierują do leczenia specjalistycznego.
8. Organizacje pozarządowe – realizują projekty profilaktyczne, terapeutyczne i środowiskowe, uzupełniają ofertę wsparcia.
9. Gminny Ośrodek Kultury, biblioteka i świetlice – organizują warsztaty, wydarzenia społeczne i działania edukacyjne.
10. Kluby sportowe – tworzą alternatywne formy spędzania czasu, wspierają rozwój fizyczny i społeczny dzieci i młodzieży.
11. Ruch samopomocowy (AA, Al-Anon, DDA) – zapewnia wsparcie osobom uzależnionym i ich rodzinom.
12. Parafie i wspólnoty lokalne – wspierają działania środowiskowe i wychowawcze.
13. Wolontariusze i lokalni liderzy, w tym „Młodzi Liderzy Profilaktyki”, którzy wzmacniają oddziaływania rówieśnicze i społeczne.

Współpraca tych podmiotów opiera się na:

- wymianie informacji,
- wspólnym planowaniu działań,
- interwencjach podejmowanych przez różne służby,
- wsparciu specjalistycznym,
- organizacji kampanii, warsztatów i wydarzeń profilaktycznych,
- pracy środowiskowej i rówieśniczej,
- oraz systematycznym monitoringu sytuacji mieszkańców.

Dzięki tak zbudowanej sieci wsparcia Program ma charakter kompleksowy i odpowiada na realne potrzeby społeczności lokalnej.

IV. Cel główny programu

Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także zmniejszenie szkód zdrowotnych, społecznych i rodzinnych wynikających z tych zachowań.

V. Cele szczegółowe programu

Cel 1. Wzmocnienie systemu wsparcia dla osób zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin

Zapewnienie dostępnej, profesjonalnej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i interwencyjnej, obejmującej osoby uzależnione, zagrożone uzależnieniami oraz członków ich rodzin.

Cel 2. Poprawa funkcjonowania rodzin i ochrona dzieci przed przemocą oraz zaniedbaniem

Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, wspieranie rodzin w kryzysie, przeciwdziałanie przemocy i zwiększanie dostępności specjalistycznej pomocy rodzinnej.

Cel 3. Rozwój profilaktyki edukacyjnej i środowiskowej wśród dzieci i młodzieży

Realizacja działań profilaktycznych w szkołach i środowisku lokalnym, promowanie zdrowych wyborów, wzmacnianie odporności psychicznej oraz wspieranie działań rówieśniczych.

Cel 4. Przeciwdziałanie zagrożeniom cyfrowym i uzależnieniom behawioralnym

Ograniczanie ryzykownych zachowań w przestrzeni online, edukacja w zakresie higieny cyfrowej, rozpoznawania zagrożeń oraz wzmacniania właściwych nawyków cyfrowych. Cel obejmuje również przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym oraz wzmacnianie kompetencji emocjonalnych i społecznych, które ograniczają zachowania nałogowe

Cel 5. Rozwój i integracja lokalnego systemu profilaktyki

Zwiększanie kompetencji specjalistów, wzmacnianie współpracy instytucji oraz rozwój środowiskowych form wsparcia i zajęć dla dzieci i młodzieży.

Cel 6. Wspieranie działań GKRPA oraz wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców

Prowadzenie działań interwencyjnych, kontrolnych i edukacyjnych, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do leczenia oraz współpraca z instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne.

VI. Zadania programu

Zadanie 1. Działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w Osielsku

Cele powiązane: Cel 1, Cel 2, Cel 5

Zakres działań:

- a) Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa – konsultacje psychologiczne, terapeutyczne, prawne i interwencyjne dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniami i ich rodzin, w tym finansowanie kosztów zatrudnienia specjalistów.
- b) Interwencje kryzysowe – natychmiastowe wsparcie w sytuacjach zagrożenia zdrowia psychicznego, przemocy lub używania substancji.
- c) Prowadzenie grup wsparcia i terapii dla osób uzależnionych, współuzależnionych, DDA/DDD oraz osób po kryzysach psychicznych.
- d) Koordynacja indywidualnych planów pomocy – kierowanie osób do terapii uzależnień, psychiatrii, GOPS i innych specjalistów.
- e) Nadzór merytoryczny nad realizacją Programu – analiza potrzeb, raportowanie i ewaluacja działań.
- f) Zapewnienie infrastruktury RPK – utrzymanie pomieszczeń, remonty, zakup wyposażenia, materiałów oraz pokrywanie bieżących kosztów funkcjonowania.
- g) prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych (m.in. w RPK).

Wskaźniki:

- liczba konsultacji,
- liczba osób objętych wsparciem,
- liczba interwencji kryzysowych,
- liczba grup wsparcia i uczestników,
- liczba przekierowań do terapii,
- koszty funkcjonowania RPK,
- liczba analiz i raportów.

Zadanie 2. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

Cele powiązane: Cel 1, Cel 2

Zakres działań:

- a) Prowadzenie konsultacji terapeutycznych dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i ich rodzin.
- b) Organizacja warsztatów terapeutycznych – treningi radzenia sobie ze stresem, asertywności, komunikacji i kontroli impulsów.
- c) Wsparcie po terapii uzależnień (aftercare) – grupy wsparcia, warsztaty wyjazdowe, konsultacje utrwalające.
- d) Motywowanie osób pijących ryzykownie – krótkie interwencje, rozmowy motywujące, kierowanie do leczenia.

- e) Organizacja konferencji i seminariów, szkoleń dotyczących profilaktyki uzależnień, przemocy, zdrowia psychicznego i uzależnień behawioralnych.
- f) Podnoszenie kwalifikacji specjalistów – szkolenia, superwizje, konferencje.
- g) Współpraca z placówkami leczenia uzależnień w zakresie kierowania i kontynuacji leczenia.
- h) Realizacja w 2029 r. nowej Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych jako podstawy do opracowania Programu na kolejne lata.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pomocą,
- liczba godzin terapii,
- liczba warsztatów i uczestników,
- liczba osób podejmujących leczenie,
- liczba szkoleń i konferencji,
- liczba działań motywujących.

Zadanie 3. Pomoc rodzinom oraz ochrona przed przemocą

Cele powiązane: Cel 2, Cel 4, Cel 6

Zakres działań:

- a) Prowadzenie poradnictwa i psychoterapii rodzinnej – wsparcie w sytuacjach konfliktowych, wychowawczych i kryzysowych.
- b) Programy wzmacniania kompetencji rodzicielskich – Szkoła dla Rodziców, treningi umiejętności wychowawczych, warsztaty rodzinne.
- c) Wsparcie rodzin dotkniętych przemocą – konsultacje, interwencje, działania edukacyjne i oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.
- d) Prowadzenie socjoterapii dla dzieci i młodzieży z trudnościami emocjonalnymi i wychowawczymi.
- e) Grupy wsparcia dla współuzależnionych – cykle spotkań dla rodzin osób uzależnionych.
- f) Edukacja na temat przemocy i cyberprzemocy – zajęcia edukacyjne, materiały, kampanie.
- g) Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub problemem uzależnień.

Wskaźniki:

- liczba rodzin objętych wsparciem,
- liczba sesji terapeutycznych,
- liczba warsztatów i uczestników,
- liczba uczestników wypoczynku,
- liczba interwencji,
- liczba konsultacji dotyczących przemocy.

Zadanie 4. Profilaktyka informacyjna, edukacyjna i środowiskowa

Cele powiązane: Cel 3, Cel 4

Zakres działań:

- a) Realizacja programów profilaktycznych w szkołach – uniwersalnych, selektywnych i wskazujących.
- b) Pozalekcyjne zajęcia sportowe, środowiskowe i edukacyjne.

- c) Organizacja półkolonii, obozów i warsztatów wakacyjnych z programem profilaktycznym. Organizacja zajęć socjoterapeutycznych i świetlic opiekuńczo-wychowawczych.
- d) Kampanie społeczne i edukacja publiczna – m.in. dotyczące FASD, szkód zdrowotnych alkoholu, cyberzagrożeń.
- e) Szkolenia dla nauczycieli i specjalistów z zakresu profilaktyki zintegrowanej i programów rekomendowanych. Udział, organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań (np. koordynatora programu, pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, pedagogów) z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień, oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli z bazy programów rekomendowanych/ lub ich udział w szkoleniu. Szkolenie Rad Pedagogicznych. Organizowanie/współorganizowanie konferencji na terenie gminy Osielsko lub innej sąsiedniej gminy.
- f) Prowadzenie badań i monitoringu problemów społecznych.
- g) Tworzenie i dystrybucja materiałów profilaktycznych – broszury, filmy, infografiki.
- h) Działania na rzecz ograniczania nietrzeźwości kierowców we współpracy z Policją.
- h) Zakup materiałów, wydawnictw, filmów i prowadzenie strony internetowej; finansowanie telefonu zaufania.
- i) Organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci zagrożonych dysfunkcją. Zatrudnienie wychowawców kolonijnych nauczycieli prowadzących program profilaktyczny podczas wypoczynku dzieci czy innych form spędzania wolnego czasu.
- k) Dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicowych i profilaktycznych.
- l) Organizacja zajęć sportowych i rekreacyjnych przy świetlicach i zajęciach socjoterapeutycznych.
- ł) Wspieranie organizacji zajmujących się organizowaniem czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Realizowanie programów w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji, uatrakcyjnianie form spędzania wolnego czasu połączonego z realizacją programu profilaktycznego (w tym: półkolonie organizowane przez GOK, obozy, kolonie, wakacyjne place zabaw).
- m) Współudział w kampaniach promujących zdrowy styl życia.
- n) Doposażenie punktów działań profilaktycznych w materiały i sprzęt.
- o) Organizacja i współorganizacja akcji profilaktycznych: festyny, ogniska, wycieczki, konkursy.
- p) Szkolenia dla personelu medycznego nt. rozpoznawania wzorów picia i FASD.
- r) Organizacja i współorganizacja szkoleń, konferencji i seminariów dla realizatorów działań.
- s) edukacja dzieci, młodzieży i rodziców dotycząca bezpiecznego i kontrolowanego korzystania m.in. z Internetu, telefonu, gier oraz mediów społecznościowych w tym m.in.:
- prowadzenie warsztatów wzmacniających umiejętności radzenia sobie z emocjami i stresem, które sprzyjają ograniczaniu zachowań nałogowych;
 - udzielanie wsparcia psychospołecznego osobom zagrożonym nadmiernym korzystaniem z nowych technologii;
 - rozwijanie alternatywnych form aktywności, promujących zdrowy styl życia;
 - realizacja działań informacyjnych i kampanii podnoszących świadomość na temat uzależnień behawioralnych.
- t) Inne działania z zakresu profilaktyki.

Wskaźniki:

- liczba programów i uczestników,
- liczba kampanii i ich zasięg,

- liczba zajęć sportowych i uczestników,
- liczba materiałów edukacyjnych,
- liczba badań,
- liczba działań.

Zadanie 5. Wspomaganie instytucji i organizacji

Cele powiązane: Cel 5, Cel 6

Zakres działań:

- Wsparcie organizacji pozarządowych – merytoryczne, organizacyjne i finansowe, w tym udzielanie dotacji.
- Współpraca z ruchem samopomocowym – AA, Al-Anon, DDA, grupy wsparcia.
- Superwizja i konsultacje dla specjalistów – pracowników socjalnych, pedagogów, terapeutów, policjantów i innych.
- Wspólne projekty z instytucjami lokalnymi (GOK, biblioteka, oświata). Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców gminy Osielsko. Prowadzenie warsztatów umiejętności psychologicznych dla dorosłych połączonych z zajęciami relaksacyjnymi czy innymi formami.
- Organizacja imprez promujących zdrowy styl życia – festyny, pikniki, dni zdrowia.
- Wspieranie inicjatyw środowiskowych na rzecz rodzin zagrożonych dysfunkcją.

Wskaźniki:

- liczba podmiotów współpracujących,
- liczba działań partnerskich,
- liczba uczestników superwizji,
- liczba wspólnych projektów,
- liczba wydarzeń środowiskowych.

Zadanie 6. Działalność GKRPA

Cele powiązane: Cel 6

Zakres działań:

- Prowadzenie postępowań o zobowiązanie do leczenia odwykowego (badania biegłych, kierowanie do sądu).
- Motywowanie osób pijących ryzykownie – rozmowy interwencyjne.
- Kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie zgodności z przepisami ustawy (minimum 3 punkty w półroczu).
- Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych i przedsiębiorców.
- Podnoszenie kompetencji członków GKRPA – udział w szkoleniach.
- Współpraca z Policją, sądami i instytucjami lokalnymi. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego

Wskaźniki:

- liczba posiedzeń,
- liczba spraw o leczenie odwykowe,
- liczba kontroli punktów sprzedaży,
- liczba szkoleń,
- liczba działań wyjaśniających.

Zadanie 7. Interwencje i działania jako oskarżyciel publiczny

Cele powiązane: Cel 6

Zakres działań:

- Interwencje związane z naruszeniem przepisów ustawy – sprzedaż nieletnim, nietrzeźwość w miejscu publicznym.
- Prowadzenie postępowań wyjaśniających i przygotowywanie dokumentacji.
- Występowanie przed sądem jako oskarżyciel publiczny.

Wskaźniki:

- liczba interwencji,
- liczba spraw sądowych,
- liczba działań naprawczych,
- liczba zgłoszeń mieszkańców,
- liczba wspólnych działań z Policją.

Zadanie 8. Edukacja i komunikacja społeczna poprzez podcasty profilaktyczne

Cele powiązane: Cel 3, Cel 4

Zakres działań:

- a) Nagrywanie i publikowanie podcastów na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych, przemocy, zdrowia psychicznego oraz FASD.
- b) Przygotowywanie scenariuszy odcinków we współpracy z ekspertami, terapeutami, psychologami i Policją.
- c) Prowadzenie wywiadów z przedstawicielami instytucji pracujących z dziećmi, rodzinami i osobami uzależnionymi.
- d) Dystrybucja materiałów audio i wideo poprzez stronę gminy, media społecznościowe, newslettery i instytucje partnerskie.
- e) Udostępnianie podcastów szkołom i rodzicom jako materiałów edukacyjnych.
- f) Tworzenie krótkich form edukacyjnych: reels, shorty, spoty.
- g) Współpraca z GOK, biblioteką, szkołami i organizacjami przy promocji podcastów.

Wskaźniki:

- liczba opublikowanych odcinków,
- liczba odsłuchań i wyświetleń,
- liczba odcinków z udziałem ekspertów,
- liczba szkół wykorzystujących podcasty,

- liczba kampanii społecznych korzystających z materiałów audio/wideo.

Zadanie 9. Profilaktyka w środowisku cyfrowym i przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym

Cele powiązane: Cel 3, Cel 4

Zakres działań:

- Warsztaty dla uczniów, rodziców i nauczycieli na temat zagrożeń cyfrowych (gry online, social media, pornografia, hazard online, patotreści).
- Zajęcia edukacyjne dotyczące cyberprzemocy, sextingu, FOMO, lęków i zaburzeń funkcjonowania wynikających z nadużywania internetu.
- Profilaktyka higieny cyfrowej – programy dotyczące równowagi online/offline.
- Tworzenie materiałów edukacyjnych: filmy, infografiki, poradniki.
- Kampanie internetowe dla młodzieży i rodziców („Mądrze w sieci”).
- Szkolenia dla nauczycieli i specjalistów z zakresu rozpoznawania uzależnień behawioralnych.
- Działania interwencyjne w przypadkach uzależnień behawioralnych – kierowanie do specjalistów.

Wskaźniki:

- liczba warsztatów i uczestników,
- liczba szkół objętych programem,
- liczba materiałów edukacyjnych i kampanii online,
- liczba zgłoszeń dotyczących problemów cyfrowych,
- liczba przekierowań do specjalistów.

Zadanie 10. Koordynacja lokalnej sieci wsparcia – case management

Cele powiązane: Cel 2, Cel 5, Cel 6

Zakres działań:

- Prowadzenie indywidualnych planów pomocy rodzinom w kryzysie, obejmujących współpracę wielu instytucji.
- Organizacja spotkań interdyscyplinarnych (GOPS, ZI, szkoły, Policja, kuratorzy, RPK, NGO).
- Zapewnienie stałej wymiany informacji między służbami zgodnie z przepisami o ochronie danych.
- Prowadzenie superwizji, konsultacji i spotkań specjalistycznych dotyczących trudnych przypadków.
- Monitorowanie realizacji planów pomocy i koordynacja działań środowiskowych, terapeutycznych i prawnych.
- Wsparcie dzieci i nastolatków z grup ryzyka, w tym szybkie reagowanie na kryzysy (przemoc, depresja, używanie substancji).
- Integracja działań profilaktycznych i interwencyjnych z systemem lokalnym.

Wskaźniki:

- liczba rodzin objętych case management,
- liczba spotkań interdyscyplinarnych,

- liczba superwizji i konsultacji,
- liczba zrealizowanych planów pomocy,
- liczba instytucji uczestniczących.

Zadanie 11. Programy rówieśnicze „Młodzi Liderzy Profilaktyki”

Cele powiązane: Cel 3, Cel 4

Zakres działań:

- a) Rekrutacja uczniów-wolontariuszy pełniących rolę młodzieżowych liderów profilaktyki.
- b) Szkolenia dla liderów z zakresu komunikacji rówieśniczej, pierwszej pomocy psychologicznej, rozpoznawania sytuacji ryzykownych i bezpiecznego reagowania.
- c) Tworzenie kampanii rówieśniczych (plakaty, filmy, podcasty, krótkie formy wideo).
- d) Organizacja akcji informacyjnych w szkołach – apele, lekcje tematyczne, działania społeczne.
- e) Organizacja Gminnego Forum Młodych – wydarzenia integrującego młodych liderów.
- f) Wsparcie psychologiczne i merytoryczne dla liderów ze strony specjalistów RPK.

Wskaźniki:

- liczba młodych liderów,
- liczba szkół realizujących program,
- liczba akcji rówieśniczych,
- liczba odbiorców działań,
- liczba materiałów przygotowanych przez młodzież.

Zadanie 12. Rozwój innowacyjnych form profilaktyki

Cele powiązane: Cel 3, Cel 4, Cel 5

Zakres działań:

- a) Wdrażanie nowoczesnych, interaktywnych metod profilaktyki, takich jak gry edukacyjne, VR, escape roomy profilaktyczne i symulacje sytuacji ryzykownych.
- b) Prowadzenie pilotaży programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej zgodnych ze standardami KCPU.
- c) Wdrażanie nowych narzędzi diagnozy środowiskowej, w tym analiz cyfrowych, ankiet online i monitoringu trendów młodzieżowych.
- d) Tworzenie krótkich filmów edukacyjnych i animacji dla dzieci i rodziców.
- e) Współpraca z ekspertami od komunikacji, nowych technologii i edukacji multimedialnej.
- f) Ocena skuteczności wdrażanych innowacji oraz ich kontynuacja lub modyfikacja.

Wskaźniki:

- liczba nowych rozwiązań wdrożonych w gminie,
- liczba uczestników pilotaży,
- liczba materiałów multimedialnych,
- liczba szkół wykorzystujących nowe formy profilaktyki,
- wyniki krótkoterminowej ewaluacji.

VII. Zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Wysokość wynagrodzenia za jedno posiedzenie dla przewodniczącego GKRPA wynosi 16 % aktualnego minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie Ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej;
2. wysokość wynagrodzenia za jedno posiedzenie pozostałych członków GKRPA wynosi 12 % aktualnego minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie Ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej;
3. Potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu Komisji jest podpisana lista obecności oraz protokół, które są podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia.

VIII. Harmonogram i realizatorzy (2026–2029)

Zadanie	Realizator	2026	2027	2028	2029
1. Rodzinny Punkt Konsultacyjny	RPK / GOPS	ciągła	ciągła	ciągła	ciągła
2. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna	RPK / specjaliści	ciągła	ciągła	ciągła	ciągła
3. Pomoc rodzinom i przeciwdziałaniu przemocy	GOPS / ZI / RPK	ciągła	ciągła	ciągła	ciągła
4. Profilaktyka informacyjna i edukacyjna	Szkoły / GOK / GOPS	plan	plan	plan	podsumowanie
5. Wspomaganie instytucji i organizacji	GOPS / NGO	wg potrzeb	wg potrzeb	wg potrzeb	wg potrzeb
6. Działalność GKRPA	GKRPA	ciągła	ciągła	ciągła	ciągła
7. Interwencje i działania prawne	GKRPA / Policja	ciągła	ciągła	ciągła	ciągła

8. Podcasty profilaktyczne	GOPS / RPK / GOK	sezon 1	sezon 2	sezon 3	ewaluacja
9. Profilaktyka cyfrowa	Szkoły / RPK	warsztaty	warsztaty	warsztaty	podsumowanie
10. Case management	GOPS / ZI / RPK	ciągła	ciągła	ciągła	ciągła
11. Młodzi Liderzy Profilaktyki	Szkoły / RPK / GOPS	rekrutacja	akcje	akcje	podsumowanie
12. Innowacje profilaktyczne	GOPS / RPK / Szkoły	pilotaż	wdrażanie	rozwój	ewaluacja

Definicja: „Ciągła realizacja” oznacza działania prowadzone systematycznie przez cały rok, bez przerw w dostępności usług, zgodnie z bieżącymi potrzebami mieszkańców oraz zakresem obowiązków realizatora.

Tabela wskaźników realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki na lata 2026–2029

Zadanie	Nazwa wskaźnika	Definicja wskaźnika	Jednostka	Wielkość wskaźnika (w danym roku)	Źródło danych dla wskaźnika
1. RPK	Liczba konsultacji w RPK	Liczba wszystkich konsultacji psychologicznych, terapeutycznych, prawnych i interwencyjnych udzielonych w RPK	osoba	min. 500 konsultacji	RPK / GOPS
1. RPK	Liczba osób objętych wsparciem RPK	Liczba unikalnych osób korzystających z pomocy RPK w ciągu roku	osoba	min. 120 osób	RPK / GOPS
1. RPK	Liczba grup wsparcia/terapii	Liczba zorganizowanych w roku grup wsparcia/terapii (uzależnienia, współuzależnienie, DDA/DDD)	szt.	min. 1 grupa	RPK
1. RPK	Poziom satysfakcji klientów	Odsetek osób oceniających pomoc RPK jako dobrą lub bardzo dobrą	%	min. 90 %	Ankiety RPK

1. RPK	Czas reakcji na zgłoszenie	Udział procentowy zgłoszeń, na które udzielono pierwszej odpowiedzi w czasie <72h	%	min. 90 % reakcji < 72h	RPK
2. Terapia	Liczba godzin terapii	Łączna liczba godzin terapii indywidualnej i grupowej finansowanej z Programu	godz.	min. 300 godzin	RPK / specjaliści
2. Terapia	Liczba osób objętych pomocą terapeutyczną	Liczba osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i bliskich objętych terapią	osoba	min. 80 osób	RPK / specjaliści
2. Terapia	Liczba osób w programie aftercare	Liczba uczestników grup wsparcia i działań utrwalających po zakończonej terapii	osoba	min. 5 osób	RPK / specjaliści
2. Terapia	Liczba treningów kompetencji	Liczba zrealizowanych treningów kompetencji (np. komunikacja, regulacja emocji)	szt.	min. 1 trening	RPK / specjaliści
2. Terapia	Liczba konsultacji motywujących do leczenia	Liczba sesji krótkiej interwencji i konsultacji motywujących do podjęcia terapii	szt.	min. 15 konsultacji	RPK / specjaliści
3. Rodziny i przemoc	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba rodzin korzystających z poradnictwa, terapii lub socjoterapii	rodzina	min. 15 rodzin	GOPS / ZI / RPK
3. Rodziny i przemoc	Liczba warsztatów dla rodziców i rodzin	Liczba zorganizowanych warsztatów, szkół dla rodziców, treningów	szt.	min. 2 warsztaty	GOPS / RPK
3. Rodziny i przemoc	Liczba osób w socjoterapii	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach	osoba	min. 30 osób	GOPS / RPK

		socjoterapeutycznych			
3. Rodziny i przemoc	Liczba konsultacji wychowawczych	Liczba konsultacji dla rodziców w sprawach wychowawczych	szt.	min. 40 konsultacji	GOPS / RPK
4. Profilaktyka	Liczba uczniów objętych programami profilaktycznymi	Liczba uczniów biorących udział w programach profilaktycznych w szkołach	osoba	min. 300 uczniów	Szkoły / GOPS
4. Profilaktyka	Liczba kampanii społecznych	Liczba kampanii informacyjnych z zakresu uzależnień i przemocy	szt.	min. 6 kampanii	GOPS / GOK / szkoły
4. Profilaktyka	Liczba odbiorców działań edukacyjnych	Szacunkowa liczba odbiorców kampanii, wydarzeń i materiałów	osoba	min. 3 000 odbiorców	GOPS / szkoły / GOK
4. Profilaktyka	Liczba materiałów edukacyjnych	Liczba opracowanych i dystrybuowanych materiałów (broszury, filmy, infografiki)	szt.	min. 20 materiałów	GOPS / GOK
4. Profilaktyka	Liczba szkoleń dla profesjonalistów	Liczba szkoleń dla nauczycieli, specjalistów, personelu medycznego	szt.	min. 5 szkoleń	GOPS / szkoły / podmioty medyczne
4. Profilaktyka	Liczba konferencji/większych wydarzeń	Liczba konferencji lub dużych wydarzeń edukacyjnych o zasięgu gminnym	szt.	min. 1 konferencja	GOPS / partnerzy
4. Profilaktyka	Liczba rodziców w działaniach edukacyjnych	Liczba rodziców uczestniczących w warsztatach, spotkaniach i kampaniach	osoba	min. 200 rodziców	Szkoły / GOPS
5. Instytucje i organizacje	Liczba projektów realizowanych z NGO i instytucjami	Liczba projektów/programów w współrealizowanych z instytucjami i NGO	szt.	min. 5 projektów	GOPS

5. Instytucje i organizacje	Liczba uczestników superwizji i konsultacji	Liczba specjalistów biorących udział w superwizjach i konsultacjach	osoba	min. 10 uczestników	GOPS / partnerzy
5. Instytucje i organizacje	Liczba wspólnych działań	Liczba wspólnych inicjatyw realizowanych przez kilka podmiotów	szt.	min. 5 działań	GOPS / partnerzy
5. Instytucje i organizacje	Liczba inicjatyw oddolnych	Liczba inicjatyw środowiskowych zgłoszonych przez mieszkańców lub NGO	szt.	min. 5 inicjatyw	GOPS / NGO
6. GKRPA	Liczba posiedzeń GKRPA	Liczba formalnych posiedzeń Komisji w ciągu roku	szt.	min. 12 posiedzeń	GKRPA
6. GKRPA	Liczba kontroli punktów sprzedaży alkoholu	Liczba przeprowadzonych kontroli sklepów i punktów gastronomicznych	szt.	min. 10 kontroli	GKRPA
6. GKRPA	Liczba spraw o leczenie odwykowe	Liczba prowadzonych spraw w kierunku zobowiązania do leczenia	szt.	min. 25 spraw	GKRPA
6. GKRPA	Liczba szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	Liczba zorganizowanych szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców	szt.	min. 1 szkoleń	GKRPA
6. GKRPA	Liczba rozmów motywujących	Liczba rozmów prowadzonych z osobami pijącymi ryzykownie/szkodliwie	szt.	min. 30 rozmów	GKRPA
7. Interwencje prawne	Liczba spraw sądowych	Liczba spraw prowadzonych przez GKRPA jako oskarżyciel publiczny	szt.	min. 5 spraw	GKRPA
8. Podcasty profilaktyczne	Liczba opublikowanych odcinków podcastu	Liczba odcinków zrealizowanych i opublikowanych w danym roku/sezonie	szt.	min. 2 odcinki (w okresie programu – rocznie wg	GOPS / RPK / GOK

				harmonogramu)	
8. Podcasty	Liczba odsłuchań i wyświetleń	Łączna liczba odsłuchań/wyświetleń odcinków w kanałach online	odsł.	min. 10 000 odsłuchań	GOPS / RPK / GOK
8. Podcasty	Liczba szkół korzystających z podcastów	Liczba szkół, które wykorzystują podcasty w działaniach profilaktycznych	szt.	min. 2 szkoły	Szkoły / GOPS
8. Podcasty	Liczba wywiadów z ekspertami	Liczba odcinków z udziałem ekspertów (psychologów, terapeutów, policjantów)	szt.	min. 1 wywiad	GOPS / RPK / GOK
8. Podcasty	Liczba krótkich form w mediach społecznościowych	Liczba shortów/reelsów/spotów przygotowanych w ramach podcastu	szt.	min. 3 materiały rocznie	GOPS / RPK / GOK
9. Profilaktyka cyfrowa	Liczba uczestników warsztatów cyfrowych	Łączna liczba uczestników (uczniowie, rodzice, nauczyciele)	osoba	min. 300 uczniów, min. 150 rodziców	Szkoły / RPK
9. Profilaktyka cyfrowa	Liczba materiałów edukacyjnych i kampanii online	Liczba przygotowanych materiałów (filmy, broszury, kampanie internetowe)	szt.	min. 5 materiałów/kampanii	Szkoły / GOPS / RPK
9. Profilaktyka cyfrowa	Liczba przekierowań do specjalistów	Liczba osób przekierowanych do specjalistycznej pomocy z powodu problemów cyfrowych	szt.	min. 20 przekierowań	RPK / GOPS
10. Case management	Liczba rodzin objętych zintegrowanymi planami pomocy	Liczba rodzin, dla których utworzono indywidualne plany pomocy	rodzina	min. 10 rodzin	GOPS / ZI / RPK
10. Case management	Liczba spotkań interdyscyplin.	Liczba posiedzeń/spotkań zespołów interdyscyplinarnych	szt.	min. 2 spotkania	GOPS / ZI

10. Case management	Liczba superwizji i konsultacji specjalistycznych	Liczba zorganizowanych superwizji i konsultacji w trudnych przypadkach	szt.	min. 5 superwizji/konsultacji	GOPS / RPK
10. Case management	Liczba instytucji zaangażowanych we wspólne działania	Liczba różnych instytucji uczestniczących w pracy z rodzinami	szt.	min. 5 instytucji	GOPS / ZI / partnerzy
11. Młodzi Liderzy	Liczba młodych liderów	Liczba uczniów-wolontariuszy biorących udział w programie	osoba	min. 20 liderów	Szkoły / RPK / GOPS
11. Młodzi Liderzy	Liczba szkół realizujących program	Liczba szkół, w których działa program Młodych Liderów	szt.	min. 3 szkoły	Szkoły / GOPS
11. Młodzi Liderzy	Liczba akcji rówieśniczych	Liczba akcji, kampanii, wydarzeń prowadzonych przez młodych liderów	szt.	min. 1 akcja	Szkoły / GOPS / RPK
11. Młodzi Liderzy	Liczba odbiorców działań rówieśniczych	Szacunkowa liczba uczniów objętych oddziaływaniem liderów	osoba	min. 500 uczniów	Szkoły
11. Młodzi Liderzy	Liczba materiałów przygotowanych przez młodzież	Liczba plakatów, filmów, podcastów, krótkich form wideo	szt.	min. 5 materiałów	Szkoły / GOPS
11. Młodzi Liderzy	Liczba Gminnych Forów Młodych	Liczba zorganizowanych Gminnych Forów Młodych w roku	szt.	min. 1 forum	GOPS / szkoły
12. Innowacje profilaktyczne	Liczba wdrożonych innowacyjnych rozwiązań	Liczba nowych narzędzi/metod profilaktycznych wdrożonych w gminie	szt.	min. 1 innowacja	GOPS / RPK / szkoły
12. Innowacje profilaktyczne	Liczba uczestników pilotaży	Liczba osób uczestniczących w pilotażowych działaniach innowacyjnych	osoba	min. 200 uczniów	GOPS / szkoły

12. Innowacje profilaktyczne	Liczba materiałów multimedialnych	Liczba przygotowanych filmów, animacji, materiałów online	szt.	min. 2 materiały	GOPS / RPK
12. Innowacje profilaktyczne	Liczba szkół korzystających z nowych form profilaktyki	Liczba szkół, które wdrożyły nowe narzędzia (gry, VR, escape room)	szt.	min. 3 szkoły (lub wg ustaleń gminy)	Szkoły / GOPS

IX. Monitoring i ewaluacja

Narzędziem do monitoringu i ewaluacji będzie sporządzony harmonogram oraz wskaźniki. Zadaniem ewaluacji jest zbadanie czy cele programu zostały osiągnięte.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku będzie realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Osielsko na lata 2026-2029 oraz instytucją na bieżąco monitorującą Program.

Corocznie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku sporządzać będzie odpowiednio:

- do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i przesyła ją do Centrum,
- do dnia 15 czerwca raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przekazuje Wójtowi a ten przedkłada go radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

W 2029 roku zostanie przeprowadzona aktualizacja Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych, stanowiąca podstawę do przygotowania kolejnego Programu.

X. Źródła finansowania

Realizacja zadań wskazanych w Programie finansowana jest w szczególności ze środków uzyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 11¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z uchwałą budżetową na poszczególne lata realizacji programu.

XI. Postanowienia końcowe

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży zgodnie z art. 41 ust. Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Osielsko na lata 2018 – 2028.
3. Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osielsku.

XII. Zakończenie i przewidywane efekty realizacji programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029 stanowi spójny, wieloletni plan działań gminy Osielsko w obszarze profilaktyki uzależnień, wzmacniania zdrowia psychicznego oraz poprawy bezpieczeństwa społecznego. Przyjęte w Programie cele, zadania oraz harmonogram działań odzwierciedlają zdiagnozowane potrzeby mieszkańców, a także potencjał lokalnych instytucji i środowisk. Kluczowym założeniem Programu jest prowadzenie systematycznych, skoordynowanych i opartych na dowodach naukowych działań, które obejmują zarówno profilaktykę uniwersalną, selektywną i wskazującą, jak i pomoc terapeutyczną oraz wsparcie rodzin.

Realizacja Programu zakłada ścisłą współpracę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Szkół, Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Policji, instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy. Współpraca ta, w połączeniu z systematycznym monitoringiem i ewaluacją, pozwoli na bieżące dostosowywanie działań do zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz nowych zjawisk pojawiających się w środowisku lokalnym (np. uzależnienia behawioralne, zagrożenia cyfrowe).

Przewidywane efekty realizacji Programu obejmują w szczególności:

Efekty krótkoterminowe (w skali roku) :

- zwiększenie liczby osób korzystających z pomocy specjalistycznej (psychologicznej, terapeutycznej, prawnej),
- wzrost udziału dzieci, młodzieży i rodziców w programach profilaktycznych, warsztatach, kampaniach i działaniach środowiskowych,
- wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat skutków używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych,
- lepszą rozpoznawalność lokalnych miejsc pomocy (GOPS, RPK, szkoły, organizacje pozarządowe),
- wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów.

Efekty średnioterminowe (w perspektywie 2–3 lat) :

- ograniczenie skali zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży (m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej, zmniejszenie kontaktów z narkotykami i nikotyną),
- poprawę funkcjonowania rodzin poprzez zmniejszenie liczby konfliktów, wzrost umiejętności komunikacyjnych i wychowawczych,
- zwiększenie skuteczności interwencji podejmowanych w sytuacjach przemocy domowej oraz kryzysów psychicznych,
- rozwój trwałych programów rówieśniczych („Młodzi Liderzy Profilaktyki”) i środowiskowych form wsparcia,
- wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej i usprawnienie przepływu informacji w systemie pomocowym.

Efekty długoterminowe (w perspektywie trwania Programu i po jego zakończeniu) :

- obniżenie rozpowszechnienia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców gminy,
- zmniejszenie liczby przypadków przemocy domowej związanej z uzależnieniami oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa w rodzinach,
- ograniczenie skali uzależnień behawioralnych, w tym związanych z korzystaniem z nowych technologii,
- trwałe wzmocnienie lokalnej sieci wsparcia dla osób w kryzysie, rodzin z problemem uzależnienia oraz dzieci i młodzieży z grup ryzyka,
- budowanie kultury troski o zdrowie psychiczne i odpowiedzialności społecznej, opartej na współpracy, solidarności i aktywności mieszkańców.

Realizacja Programu, przy zapewnieniu odpowiednich środków finansowych oraz zaangażowaniu wszystkich partnerów, powinna przyczynić się do stopniowego zmniejszania skali problemów społecznych zdiagnozowanych w gminie Osielsko oraz do poprawy jakości życia i dobrostanu jej mieszkańców.

Załącznik do Programu

1. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych